

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๓

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายมะสุฮัน มะสุยี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ซึ่งต่อไปในคำวินิจฉัยนี้จะเรียกว่า “ผู้ร้อง”) โดยประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือกราบเรียนประธานศาลรัฐธรรมนูญ^(๑) มีใจความดังต่อไปนี้

มาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชี และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย และตามมาตรา ๒๕๒ กำหนดเวลาให้ยื่นดังต่อไปนี้

๑. ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
๒. ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
๓. ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย
๔. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นอกจากต้องยื่นบัญชีตามข้อ ๒ แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

(๑) เสนอตามหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๒.๐๑/๕๑๑๔ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๒

ในกรณีการยื่นเข้ารับตำแหน่ง สำหรับข้าราชการการเมืองซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๒๕๑ (๕) ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ จะถือกำหนดเป็นวันใดนั้น ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๗ ได้บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ นั้นย่อมหาความถึงว่า โดยหลักแล้ว รัฐมนตรีที่มาจากการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ย่อมสิ้นสภาพไปตามรัฐธรรมนูญ แต่รัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ได้บัญญัติในบทเฉพาะกาลให้ยังคงความเป็นรัฐมนตรีต่อไป จึงถือได้ว่าเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ ตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น ต้องถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่ง ส่วนข้าราชการการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) นั้น มาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการออกจากตำแหน่ง เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งออกจากตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อสภาพของนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีผู้แต่งตั้งได้ออกไปตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม และถือเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ ข้าราชการการเมืองดังกล่าวก็ย่อมถือว่าเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้เช่นกัน

นายมะฮฺซูน มะสุยี (ซึ่งต่อไปในคำวินิจฉัยนี้จะเรียกว่า “ผู้ถูกร้อง”) ได้รับแต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๒๕/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ การเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พร้อมกับ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ผู้แต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ การเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๔) ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งในกรณีนี้ต้องถือว่าวันเข้ารับตำแหน่งคือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ตามนัยเหตุผลดังกล่าวแล้วข้างต้น ดังนั้น จะต้องยื่นภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และต้องยื่น เมื่อพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ และต้องยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปี อีกครั้งหนึ่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑

ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง พันจก ตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้อง ในกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยมีหนังสือแจ้งให้ทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวรวม ๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือ ที่ ปปช. ๓๗๓ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งผู้ถูกร้อง ได้ตอบชี้แจงตามหนังสือลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ สรุปความได้ว่าได้จัดทำบัญชีดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และได้จัดส่งทางไปรษณีย์ภัณฑ์ชนิดลงทะเบียนตามหลักฐานการส่งลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ปปช. ๑๑๘๔ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ แจ้งให้ผู้ถูกร้อง ส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไปให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอีกครั้งหนึ่ง เพราะตรวจสอบแล้วไม่พบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว

ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือ ที่ ปปช. ๑๑๕๖ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ เตือนผู้ถูกร้อง ดำเนินการโดยด่วน

ครั้งที่ ๔ ตามหนังสือ ที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๔๐๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยครั้งนี้ขอให้ผู้ถูกร้อง ดำเนินการให้ถูกต้องภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากพ้นกำหนดดังกล่าว จะถือว่าผู้ถูกร้องไม่มีกรณีที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงใดๆ

ปรากฏว่าผู้ถูกร้อง ไม่ได้ตอบชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบแต่อย่างใดทั้งสิ้น

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในคราวประชุมครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พิจารณาแล้ว เห็นว่าการเสนอเรื่องของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด ดังกล่าวข้างต้นเป็นไปตามมาตรา ๒๕๕ วรรคสองของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ศาลรัฐธรรมนูญได้แจ้งให้ผู้ร้องและผู้ถูกร้องทราบว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาแล้วและให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเป็นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๓ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีใจความว่า ผู้ถูกร้องได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ มาตลอด แต่เหตุที่ขัดข้องเนื่องจากเอกสารหรือคำชี้แจงหรือบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกร้องที่ได้ส่งทางไปรษณีย์และไปรษณียภัณฑ์ไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ไม่ครบนั้นเหตุผลประการใดผู้ถูกร้องไม่ทราบ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือของผู้ร้อง ที่ ปช. ๐๐๐๒/๓๕๐๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงได้ส่งตอบรับวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ หลังจากนั้น ผู้ถูกร้องได้ติดต่อทางโทรศัพท์กับเจ้าหน้าที่กองสืบสวนสอบสวน ๓ สำนักงาน ป.ป.ช. ทางเจ้าหน้าที่ตอบรับว่า ยังไม่ได้รับเอกสารและเจ้าหน้าที่ ๑ ขอให้ผู้ถูกร้องทำหนังสือการอุทธรณ์ ผู้ถูกร้องจึงได้ทำหนังสืออุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ (โดยแฟกซ์และไปรษณียภัณฑ์)

ในการออกนั่งพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้แทนผู้ร้องได้แถลงข้อเท็จจริงซึ่งมีสาระสำคัญไม่แตกต่างจากที่ระบุในหนังสือของผู้ร้องที่เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น

ส่วนผู้ถูกร้องได้แถลงข้อเท็จจริงมีใจความว่า ผู้ถูกร้องได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เนื่องจากนายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง รวมระยะเวลาการดำรงตำแหน่งดังกล่าวเพียง ๓ เดือน ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ผู้ถูกร้องมาที่ทำเนียบรัฐบาลเพียงครั้งเดียวเท่านั้น คือวันรายงานตัวต่อเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และเซ็นชื่อในเอกสารประวัติและการเบิกเงินค่าตอบแทน พร้อมแจ้งและมอบฉันทะการเบิกเงินให้โอนเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขาพระราชวัง

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องได้แถลงว่าในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ผู้ถูกร้องถูกธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาพระราชวังพองคดีแพ่งวงเงินสองล้านสามแสนกว่าบาท ต้องหลบหนีเจ้าหน้าที่ไปอยู่ต่างประเทศ (มาเลเซีย)

ในเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินนั้น ผู้ถูกร้องแถลงว่าเคยส่งมาเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ครั้งหนึ่งซึ่งถ้านับเวลาตามกฎหมายจริงๆ ก็เลยกำหนดแล้วตามที่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ชี้แจง แต่เนื่องจากผู้ถูกร้องยังไม่เข้าใจเพราะเป็นครั้งแรก หลังจากที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ สั่งให้มาชี้แจงเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งว่าได้ทำบัญชีเรียบร้อยแล้ว และวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ สำนักงาน ป.ป.ช. ให้ส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่ง วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เดือนนี้อีกเป็นครั้งที่สอง ในขณะที่เดือนครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สอง ผู้ถูกร้องไม่อยู่ที่บ้านเพราะหลบเจ้าหน้าที่ไปอยู่ต่างประเทศ (ชายแดนประเทศมาเลเซีย) ต่อมาในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องได้ส่งหนังสือชี้แจงต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อกลับมาบ้านก็ได้รับหนังสือ ก็รีบส่งมาด่วนและวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ก็โทรศัพท์ตามเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่บอกว่าเรื่องทั้งหมดส่งมาให้ศาลรัฐธรรมนูญแล้ว

ศาลรัฐธรรมนูญได้สั่งให้ผู้ถูกร้องส่งสำเนาหลักฐานเกี่ยวกับเอกสารทางไปรษณีย์ที่ผู้ถูกร้องแสดงต่อศาลในวันออกนั่งพิจารณาให้ศาลรัฐธรรมนูญภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ มายังศาลรัฐธรรมนูญนำส่งสำเนาใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศ เลขที่ ๖๐๑๐ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เลขที่ ๓๐๑๑ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ และเลขที่ ๓๕๓๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ รวม ๓ ฉบับ โดยมีเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ของที่ทำการไปรษณีย์นครราชสีมา ๓ คน เป็นผู้รับรองสำเนาเอกสารดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญได้สั่งให้หัวหน้าที่ทำการไปรษณีย์นครราชสีมาส่งต้นฉบับใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศทุกเล่มที่ผู้ถูกร้องอ้างมาให้ศาลรัฐธรรมนูญภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือ หัวหน้าที่ทำการไปรษณีย์นครราชสีมาได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ชี้แจงว่าใบรับฝากไปรษณีย์ลงทะเบียน ๑ ชุด มี ๒ ฉบับ คือต้นฉบับและสำเนา ต้นฉบับมอบให้ผู้ฝากถือไว้เป็นหลักฐาน ส่วนสำเนาปิดไปกับซองเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการนำจ่าย ดังนั้น ต้นฉบับใบรับฝากจึงอยู่ที่ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นผู้ฝากส่ง และสำเนาซึ่งใช้เป็นหลักฐานอยู่ที่ที่ทำการไปรษณีย์ปลายทางคือ ที่ทำการไปรษณีย์คูสิต

ศาลรัฐธรรมนูญได้สั่งให้หัวหน้าที่ทำการไปรษณีย์คูสิตตรวจสอบการนำจ่ายไปรษณีย์จำนวน ๓ ฉบับ ตามที่ผู้ถูกร้องอ้าง หัวหน้าที่ทำการไปรษณีย์คูสิตมีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ชี้แจงว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียน เลขที่ ๖๐๑๐ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ไม่สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากหมดอายุการขอสอบสวน เอกสารควบคุมการนำจ่าย ฯ ได้ทำลายตามระเบียบแล้ว ส่วนไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียน เลขที่ ๓๐๑๑ และเลขที่ ๓๕๓๗ ได้นำจ่ายให้สำนักงาน ป.ป.ป. แล้วเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ และวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ตามลำดับ

จะได้วินิจฉัยประเด็นตามคำร้องซึ่งมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญหรือไม่

พิจารณาแล้ว ตามนัยของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕)^(๒) และมาตรา ๒๕๒^(๓) ผู้ถูกร้อง ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับจากวันที่เข้ารับตำแหน่ง และในกรณีพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง หลังจากนั้น ผู้ถูกร้องยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อผู้ร้อง อีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทจดหมายถึงเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยผู้ถูกร้องได้มีสำเนาใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศ เลขที่ ๖๐๑๐ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งฝากส่ง ณ ที่ทำการไปรษณีย์นครราชสีมาแสดง แต่ไปรษณีย์ภัณฑ์ดังกล่าวจะเป็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๑ ของผู้ถูกร้องที่จัดส่งให้ผู้ร้องจริงหรือไม่ ทั้งผู้ถูกร้องและผู้ร้องไม่ได้นำสืบในประเด็นนี้ นอกจากนี้ เลขธิการ ป.ป.ป. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ แจ้งผู้ถูกร้องว่า

(๒) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่ง

ฯลฯ

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

ฯลฯ”

(๓) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติไว้ดังนี้

“บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริง ในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

ฯลฯ

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

ในช่วงเวลาที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีดังกล่าว มีบัญชีของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นทั่วประเทศส่งทางไปรษณีย์ถึงสำนักงาน ฯ เป็นจำนวนมาก และบัญชีเหล่านั้นสำนักงาน ฯ ได้คัดแยกไว้ต่างหาก เนื่องจากยังไม่ต้องดำเนินการตรวจสอบตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ บัญชีของผู้ถูกร้องอาจปะปนไปอยู่กับบัญชีของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ทำให้ยากแก่การค้นหา

โดยที่ผู้ถูกร้องมีหลักฐานการรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์มาแสดงและผู้ร้องไม่ได้นำสืบว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ดังกล่าวมิใช่บัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ของผู้ถูกร้อง จึงยังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง

อย่างไรก็ดี ผู้ถูกร้องยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ซึ่งทั้งสองกรณีนี้ ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อผู้ร้อง จึงมีปัญหว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งหรือไม่

พิจารณาแล้ว ผู้ร้องได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องรวม ๔ ฉบับ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบที่ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่ง โดยแจ้งไปพร้อมกับหนังสือที่มีไปถึงผู้ถูกร้อง เดือนผู้ถูกร้องให้ส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง แต่กระนั้นก็ตาม ผู้ถูกร้องก็ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งโดยไม่ชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชีดังกล่าวต่อผู้ร้อง ดังนั้น จึงต้องฟังว่าผู้ถูกร้องตั้งใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง

ฉะนั้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๒) วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิติกันต์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ